

Spremne i moderne pomorske snage

Ratna mornarica dočekuje dvadesetpetu godišnjicu u modernizaciji svojih snaga i jačanju gotovosti za odbranu pomorskih granica SFRJ.

Originalnost postanka Jugoslavenske ratne mornarice kao sastavnog dijela Jugoslavenske narodne armije, iskustva i djela ostvarena u narodnooslobodilačkom ratu na moru bila su i ostaju stalan izvor podstreka za nova ostvarenja u JRM. Najvažniji od svih uslova za stvaranje i razvoj JRM u toku NOR-a bila je gotovost Komunističke partije Jugoslavije za borbu protiv fašizma i oslobođenje zemlje kao i odaziv i spremnost širokih slojeva naroda da pod rukovodstvom druga Tita istraju u narodnooslobodilačkoj borbi. Koljevku, mobilizacijsku i operacijsku osnovicu za stvaranje, razvoj i borbena dejstva JRM predstavljalo je područje priobalskog pojasa i oko 60 naseljenih otoka od Sušaka (Rijeka) do Bojane sa oko 1.500.000 obespravljenih, ekonomski i nacionalno ugnjetavanih radnika, seljaka, ribara, pomoraca. Drug Tito o tome kaže: »Nije bilo ni brodova, ni oružja, ni arsenala, ni škola za pomorske kadrove. Bili su samo ljudi Dalmacije, spremni da se bore na moru protiv okupatora bilo čime i na čemu god.« Od septembra 1942. kada je osnovana prva mornarička jedinica u Podgori (Makarsko primorje) — Primorski vod, pa do maja 1945. godine, kada je završen rat, brojno stanje mornarice od 2 leuta (čamca) i dvadesetak boraca naraslo je na blizu 400 naoružanih i transportnih brodova i čamaca i na oko 14.000 mornara i oficira. U toku četiri godine rata izvedeno je na moru preko 95 raznih akcija od pomorskih diverzija do krupnih desantnih i krilnih operacija.

Poznate su pohvale Vrhovnog komandanta iz maja 1945. godine za sjajne pobjede IV armije i JRM u borbama za konačno oslobođenje Hrvatskog primorja i Istre.

U toku mirnodopske izgradnje drug Tito je usmjeravao razvoj JRM u interesu slobode naših naroda. On je 1951. godine odredio operativno-strategijsku ulogu JRM i definirao puteve njenog razvoja. Tada je rekao: »Mi nećemo graditi nosače aviona, oklopne bojne brodove i druge velike objekte... Mi nećemo osvajati ničiju zemlju a za odbranu Jadranskog mora nama su potrebne brze i lake jedinice«. U tom duhu u JRM, saobrazno s mogućnostima zemlje i uz punu podršku radnih ljudi, koncentrirana je pažnja na serijsku izgradnju predviđenih ratnih i pomoćnih brodova, na školovanje stručnih kadrova i na izgradnju odgovarajućih bazijskih elemenata i stvaranje rezervi mornaričkih ubojnih sredstava, goriva i materijalnih potreba. Već u 1958. godini JRM je na osnovu postignutih rezultata mogla da se ubroji među prve tada postojeće tzv. male ratne mornarice u svijetu, mjereno kako brojem i vrstama brodova tako i unutarnjom kompozicijom, organizacijsko-formacijskom strukturom, tehničkim održavanjem, eksploatacijom, uvježbanošću. JRM postigla je i niz drugih rezultata. Učestvovala je u raznim oblicima pružanja pomoći narodu i izgradnji zemlje. Vrijednost ovih radova dostiže više od desetina milijardi starih dinara. Iz njenih redova svake godine izlazi nakon odsluženja vojnog roka na stotine visokokvalifikovanih radnika: mašinista, motorista, električara, ronilaca koji se još uspješnije uključuju u privredni razvoj zemlje. U tom razdoblju Jugoslavija je razvila i kvalitetno poboljšala i svoju trgovačku i ribarsku flotu. Na oko 20.000 plovnih objekata radila je i živjela velika rezervna snaga JRM.

Koristeći vlastita iskustva iz NOR-a i poslijeratne izgradnje JRM stalno usavršava snage za odbranu slobode našeg mora. Mogućnost primjene novih oružja velike razorne moći u ratu na moru još više ističe važnost razvedenosti naše obale koja omogućava ostvarenje disperzije elemenata odbrane, njihovo maskiranje, ukopavanje, izgradnje efikasnog elektronskog osmatranja i veze. Sve to može u znatnoj mjeri da

smanji efikasnost dejstva protivničkih napadnih sredstava i da znatno poveća efikasnost sredstava vlastite odbrane za klasične i nuklearne uslove rata.

Oslanjajući se na uspjehe naše zemlje postignute u društveno-ekonomskom razvoju kao i njenu suradnju naročito sa zemljama socijalističkog poretka, pružaju se danas kao nikada ranije našoj Ratnoj mornarici vanredni uslovi za brzo i temeljito moderniziranje. Ono je kao i u cijeloj JNA u toku. U sastav flotnih snaga ulaze nove vrste ratnih brodova, koji po svojim taktičko-tehničkim osobinama predstavljaju najsuvremenija rješenja. Usavršavaju se postojeća mornarička oružja i uvode nova. Modernizira se i proširuje infrastruktura, logistička podrška i mornaričko-tehnička služba. Izgrađeni su objekti hotelskog tipa za rad i odmor posada, školski poligoni sa elektronskom opremom. Mornaričko-tehnički instituti rade u suvremeno opremljenim opitnim centrima. Stvaraju se sve povoljniji uslovi za život i rad, za uvježbavanje posada pomorskih snaga kao i za efikasno dejstvo i borbenu upotrebu.

Suvremeni laki ratni brodovi danas su u stanju da se efikasno obračunaju i sa znatno većim brodom. Zahvaljujući svom raketnom naoružanju i opremi, danas se raketni čamac od svega nekoliko stotina tona deplasmana može suprotstaviti kao ravnopravan protivnik razaraču, pa čak i krstarici. Novi torpedni čamci noružani torpedima novih kvaliteta ne moraju radi torpediranja da ulaze u zonu masovne vatre protivnika, već mogu uspješno upotrebiti svoja oružja sa daljine na kojoj ih protivnik jedva može radarski otkriti.

Nova tehnika iziskuje i adekvatne operativno-taktičke principe upotrebe pomorskih snaga kao i nove koncepcije o ulozi JRM, vezano za osnovne karakteristike općenarodnog odbrambenog rata i najtješnje sadejstvo sa snagama kopnene vojske i avijacije. Modernizacija kategorički nalaže cjelovitosti i u svim dimenzijama harmonično razvijen lik pripadnika, naročito starješine JRM. Tehnika kojom se oprema JRM tako je savršena da uspješno rukovanje njom kao i njeno održavanje zahtijeva starješine visokih moralnih i političkih kvaliteta i fakultetske naobrazbe, stručnjaka. Na tome rade naše vojno-pomorske akademije koristeći svoje bogato dvadesetogodišnje iskustvo. Na osnovama najnovijih naučnih dostignuća iz područja pedagogije i psihologije, matematike, fizike, kemije, atomistike, kibernetike, elektronike postavljeni su planovi i programi za vaspitanje i razmahao se rad širokih razmjera s ciljem da se razviju do najviših mogućih dometa stručne i moralne karakteristike kao i psihofizičke sposobnosti starješina i mornara. Rezultati postignuti na vježbama jedinica kao i sve bolji uspjesi budućih mladih generacija starješina u vojno-pomorskoj i tehničkoj akademiji dokaz su svrsishodnosti takvih napora.

Modernizacije će izmjeniti tehnički profil JRM te će i uz izvjesno kvantitativno smanjenje snaga svojim kvalitetom znatno povećati njenu borbenu efikasnost. Ovakav razvoj JRM odgovara ekonomskim mogućnostima zemlje i taktičko-operativnim i političko-strategijskim koncepcijama vođenja općenarodnog odbrambenog rata. Analitičko upoređivanje vrsta brodova do sada u naoružanju u JRM sa novim ratnim brodovima koji ulaze u stroj a slične su namjene ali novih kvaliteta pokazuje da su novi ratni brodovi sposobniji za izvršenje zadataka za više desetaka puta. Uvrštavanje nove tehnike i naoružanja u JRM kao i druge mjere podižu njenu borbenu gotovost do te mjere da potencijalni agresor neće moći da ugrozi pomorske granice i naruši miran rad radnih ljudi, što je od posebne važnosti danas kada imperijalizam prijeti miru i slobodi naroda.